

Obserwacje łabędzia czarnodziobego *Cygnus columbianus bewickii* w regionie świętokrzyskim w pierwszej dekadzie XXI wieku

Observations of Bewick's swan *Cygnus columbianus bewickii* in the Świętokrzyskie region in the first decade of the 21st century

KRZYSZTOF DUDZIK¹, GRZEGORZ KACZOROWSKI², ROBERT DOBOSZ³

¹ 29–100 Włoszczowa, Wola Wiśniowa 99
e-mail: kdudzik1@tlen.pl

² 97–532 Żytno, Pukarzew 40a
e-mail: avespuke@wp.pl

³ 29–100 Włoszczowa, ul. Wiejska 117
e-mail: roberto0999@interia.pl

^{1,3} Autorzy są członkami Towarzystwa Badań i Ochrony Przyrody

² Autor jest członkiem Częstochowskiej Grupy OTOP

Słowa kluczowe: łabędź czarnodzioby, *Cygnus columbianus bewickii*, region świętokrzyski, stawy rybne, wzrost liczby pojawów.

Jeszcze pół wieku temu łabędzie gniazdujące w eurazjatyckiej tundrze wędrowały na zachodnio-europejskie zimowiska omijając Polskę. Od lat 70. XX w. datuje się powstanie nowej trasy migracyjnej, która ulega sukcesywnemu przesuwaniu na południe. W artykule zestawiono stwierdzenia łabędzia czarnodziobego *Cygnus columbianus bewickii* z lat 2001–2010 z regionu świętokrzyskiego. W okresie tym gatunek stwierdzono 76 razy (375 osobników). Odnotowano wyraźny wzrost liczby spotkań w stosunku do XX w. Najważniejszymi przystankami podczas migracji gatunku na badanym obszarze są obecnie kompleksy stawów rybnych położone w dolinach rzek: Białej Nidy i górnej Pilicy. Najczęściej obserwowany był na stawach w Radkowie, Chyczy, Okołowicach i Kossowie-Kwilinie. Podczas migracji wiosennej gatunek stwierdzano między pierwszą dekadą lutego a drugą dekadą kwietnia, jesienią od pierwszej dekady października do trzeciej dekady grudnia. Większość spotkań przypadała na trzecią dekadę marca i pierwszą połowę kwietnia oraz trzecią dekadę października i listopad. Najczęściej stwierdzano 2–5 osobników (62% spotkań). Wszystkie obserwacje dotyczyły ptaków odpoczywających lub żerujących na zbiornikach wodnych, spośród których stawy rybne stanowiły 97% miejsc spotkań. Wskazano na wysokie znaczenie stawów rybnych jako miejsc postoju podczas migracji łabędzia czarnodziobego przez region świętokrzyski. Dotychczas nie odnotowano zimowania tego gatunku w regionie.